

december 2019

ULTREIA 97

IN DEZE ULTREIA:

- *Van de Redactie*
- *Toch ingewikkeld*
- *Vorbereidingsweekenden Vessem*
- *Camino rond de Voer*
- *Activiteiten in december en januari*
- *Pelgrimshoeve Kafarnaüm*
- *'Pelgrimeren voor de jeugd'*
- *We zijn er bijna!*
- *Nieuws Camino Academie*
- *Nieuws Camino Academie (vervolg)*
- *Cursus voor hospitaleros*
- *Paul Sanders' verhalen en dagboeken*
- *Samenwerking landelijk- regio*
- *Hospitaleros Roncesvalles*
- *Driedaagse Jacobsronde*
- *Boek: Duizend graden in de schaduw*
- *Lezingencyclus Geschiedenis en Cultuur 2020*
- *Pelgrimsweg van Vézelay*
- *Gedicht*
- *Colofon*

Van de Redactie

In het vorige nummer kondigden we het aantreden aan van twee nieuwe redacteuren, maar om redenen die we heel goed begrijpen, ziet de tweede redacteur toch af van een redactiefunctie. Nu zijn we in gesprek met een andere potentiële collega.

Zoals altijd staat ook deze Ultreia boordevol berichten en artikelen over activiteiten, ervaringen, boeken, initiatieven en ander pelgrimsnieuws. Wij wensen je fijne feestdagen en dragen daar graag een steentje aan bij met passend leesvoer aan de vooravond van een nieuw (pelgrimeer)jaar.

Mis je iets of heb je suggesties ter verbetering van de inhoud: laat het ons weten via ultreia@santiago.nl

En blijf vooral artikelen insturen!

Verzoek aan iedereen die een artikel instuurt:

1. Graag platte tekst in een Word-bestand (maximaal 300 woorden).
2. Foto's zijn natuurlijk van harte welkom. Een plaatje zegt soms meer dan 1.000 woorden. Stuur foto's wel apart en NIET als PDF maar in JPG-formaat.

Veel leesplezier! Ultreia!

Namens de redactie, Francine van den Bergh

Toch ingewikkeld

Fouten maken is menselijk, maar soms is de timing van een fout wel erg ongelukkig. De redactie van de Jacobsstaf is er het hele jaar mee bezig geweest: het decembernummer met als thema duurzaamheid. We hebben mensen benaderd om daar iets over te schrijven, zelf artikelen geschreven, lang gezocht naar een pakkende cover. Vervolgens de eindredactie gedaan, tot vervelens toe drukproeven nagekeken.

En dan is de Jacobsstaf gedrukt en belt het bedrijf dat de adressering verzorgt dat daar geen ruimte voor is opengelaten zodat het blad toch in een wikkel verstuurd moet worden. En dat terwijl uw hoofdredacteur in het voorwoord nog zo trots schrijft dat we als Jacobsstaf het goede voorbeeld geven door het blad sinds dit jaar wikkelloos te verzenden.

De fout is ontstaan doordat bij de vormgever een vinkje niet op 'uitsparen' stond maar op 'overdrukken'. Maar wij moeten ook de hand in eigen boezem steken, want ondanks dat we de drukproeven meerdere malen met vier redacteurs hebben nagekeken heeft niemand van ons het opgemerkt. Kleine troost is dat de wikkel op basis van suikerriet is, dat dan weer wel.

De redactie schaamt zich diep en wentelt zich in stof en as.

André Brouwer

Hoofdredacteur Jacobsstaf

Vorbereidingsweekenden Vessem

Data:

10/11 januari,
24/25 januari,
7/8 februari,
14/15 februari,
6/7 maart,
30/31 oktober

Vind je het leuk om andere mensen te ontmoeten die ook van plan zijn te voet of met de fiets naar Santiago de Compostela of andere pelgrimsplaatsen te gaan? Dan ben je van harte welkom op Pelgrimshoeve Kafarnäum in Vessem. In een afwisselend programma ter voorbereiding op je pelgrimstocht, komen naast ontmoeting ook veel praktische zaken aan de orde en wordt er aandacht besteed aan de geestelijke en mentale voorbereiding.

Elk weekend wordt begeleid door twee ervaren vrijwilligers en duurt van vrijdag 16.00 u. tot zaterdag 16.00 u.

Aantal deelnemers maximaal twaalf.

Kosten € 70 (overnachting en maaltijden) *Aanmelding en informatie:* www.pelgrimshoevekafarnaum.nl

Camino rond de Voer

Vorbereidingstocht met extra's

Het wandelinitiatief De Lopende Band organiseert in het voorjaar van 2020 een driedaags weekendprogramma als voorbereiding op de camino pelgrimstocht. Met een gevulde rugzak en wandelervaringen van collega-caminolopers brengen we u in de sfeer van het wandelen richting Santiago de Compostela. Als extraatje gaan we genieten van de bloesems in de prachtige Voerstreek met zijn mooie vergezichten en 'holle wegen'.

De beide oprichters van De Lopende Band hebben in de afgelopen jaren stukken van de camino gelopen in Portugal, Spanje en Frankrijk. Ze willen hun ervaringen, opgedaan op deze tochten, graag met u delen. In het driedaagse wandelprogramma staan we stil

foto Dolph Cantrijn

bij de diverse routes die gelopen kunnen worden. Ook bespreken we praktische wandelaspecten, de paklijst en bijvoorbeeld het vraagstuk van al of niet reserveren van slaapplekken. Tijdens de wandelingen in de Voerstreek gaan we ook in op meer persoonlijke zaken. Op de camino kom je immers ook jezelf tegen!

We wandelen drie dagen, op 1, 2 en 3 mei 2020. Elke dag lopen we pakweg 20 kilometer. Daarbij scoren we zoveel mogelijk hoogtemeters. We vragen deelnemers om aan te treden met goed ingelopen wandelschoenen en een rugzak van rond de 10 kilo. We houden de groep klein, dus snel inschrijven als je interesse hebt ...

Wat we tijdens ons trainingsweekend in mei niet kunnen nabootsen, is de zinderende Zuid-Europese hitte en de slaapzalen met snurkende collega-wandelaars. Maar dat zult u ons niet kwalijk nemen, schatten we zo in...

Interesse? Kijk op <https://delopendeband.nl/wandelingen/>

Activiteiten in december en januari

Benieuwd wat er allemaal georganiseerd wordt door regio's en werkgroepen van het Genootschap? Kijk dan even op de agenda:

[December 2019](#)

[Januari 2020](#)

Pelgrimshoeve Kafarnaüm

van 16-12-2019 tot 2-1-2020 gesloten

De Pelgrimshoeve Kafarnaüm in Vessem is van 16-12-2019 tot 2-1-2020 gesloten. Dat betekent dat op 28 december 2019 het informatiecentrum van het Genootschap bij de Pelgrimshoeve niet geopend is voor voorlichting aan (aspirant)pelgrims.

Piet en Antje van den Tillaar, [coördinatoren van Informatiecentrum Vessem](#)

Pelgrimeren voor de jeugd

13 februari Informatiedag

De landelijke werkgroep 'Pelgrimeren voor de jeugd' organiseert deze dag op donderdag 13 februari in Pelgrimshoeve 'Kafarnaüm' te Vessem en nodigt hiervoor uit:

- alle werkgroepen van de regiobesturen van het Genootschap van St. Jacob;
- alle actieve vrijwilligers die zich bezighouden met 'Pelgrimeren voor de jeugd';
- het bestuur van de 'Vrienden van St. Jacob'
- genootschapsbestuurslid Julie Merks
- het bestuur van de landelijke werkgroep 'Pelgrimeren voor de jeugd'.

De dag is bedoeld om elkaar (beter) te leren kennen, elkaars ervaringen te delen, nieuwe initiatieven te bevorderen en vanuit de landelijke werkgroep iedere werkgroep van een regio te faciliteren.

De werkgroep biedt de deelnemers:

diner en overnachting van 12 op 13 en 14 februari;
ontbijt en lunch op 13 februari;
een programma over praktische zaken aangaande dit project;
reiskostenvergoeding.

Graag aanmelden via de mail: jjmnaus@gmail.com onder vermelding van naam; mobiel nummer, regio/project, aantal personen, data voor overnachting (1 of 2 nachten) en bijzonderheden.

In 2018 sloten leerlingen van een Valenciaans college hun schoolperiode af met een pelgrimage naar Santiago.

We zijn er bijna!

Er ontbreken nog 100 steentjes voor de schelp in Sint Jacobiparochie. Om dit project te realiseren zijn 1500 keitjes nodig. De teller staat nu - half december 2019 - op 1400.

Draagt u nog uw steentje bij door vóór 31 december een of meer keitjes te doneren?

De Groate Kerk in Sint Jacobiparochie is als begin- en eindpunt van het Jabikspaad - dat loopt van Sint Jacobiparochie naar Hasselt in Overijssel - een belangrijke locatie op deze route. Veel pelgrims gebruiken het Jabikspaad als aanlooproute naar Santiago de Compostela, waarvan de jacobsschelp het symbool is.

Om dit symbool een plek te geven is een silhouet van de jacobsschelp ontworpen. Deze beeltenis zal met een afmeting van vijf bij vijf meter in granietkeitjes vóór De Groate Kerk in de bestaande verharding worden geplaatst. Pelgrims die hier de lange tocht naar Santiago beginnen, hebben zo een duidelijk herkenbaar startpunt van hun tocht.

U kunt dit project steunen door een of meer keitjes te doneren die straks gebruikt worden om de schelp te realiseren. Een te schenken keitje kost 9 euro waarvan twee ten goede komen aan Pelgrimeren voor de jeugd, een landelijk project dat al veel scholieren enthousiast gemaakt heeft voor het pelgrimeren. Als u een of meer keitjes wilt schenken kunt u dit doen door het bedrag over te maken op bankrekeningnummer NL88 INGB 0005 9814 93 t.n.v. Stichting Pelgrimsvrienden van Sint Jacob onder vermelding van uw naam, adres en het aantal keitjes dat u wilt schenken. Dit project is een initiatief van de Stichting Cultureel Sintrum De Groate Kerk in Sint Jacobiparochie en kost in totaal ongeveer 13.500 euro.

Nieuws Camino Academie

Amateurfilms over pelgrimage - 7 februari 2020

Begin dit jaar plaatste de Camino Academie een oproep om in contact te komen met pelgrims die hun camino of een andere pelgrimstocht op film hadden vastgelegd. Hierop ontvingen wij veel reacties én films. Met veel enthousiasme en plezier hebben de leden van de organiserende werkgroep de films

bekeken en daaruit een selectie gemaakt van zes films/filmdelen. Het zijn zeer diverse films over verschillende tochten en over verschillende aspecten van het pelgrimeren. De Camino Academie organiseert op vrijdag 7 februari 2020 een publieksdag over amateurfilms, waar deze zes films te zien zijn en waarbij de diverse makers aanwezig zullen zijn om hun film in te leiden en erover in discussie te gaan. De presentatie van de dag is in handen van Jef Caelen, amateurfilmer en voorzitter van CineLOVA, de koepelorganisatie voor Limburgse niet-professionele filmmakers. De dag vindt plaats in het Auditorium van Museum Catharijneconvent in

Utrecht en de toegangsprijs bedraagt € 25,- euro (inclusief koffie/thee, lunch en borrel na afloop). Kijk voor meer informatie over het programma en over de wijze van aanmelden op de website van de Camino Academie (www.caminoacademie.nl/agenda/2020-publieksdag-amateurfilms/).

Nieuws Camino Academie (vervolg)

Cinema Camino: tweede editie – 17 mei 2020

Het daverende succes van het Cinema Camino-filmfestival in november 2017 in Utrecht was al snel reden om na te denken over een tweede editie. Zondag 17 mei 2020 (reserveer alvast de datum!!) is het zover, dan staat filmtheater Louis Hartlooper Complex in Utrecht de hele dag bol van nationale en internationale pelgrimfilms. In drie zalen en in negen filmblokken zullen merendeels recente documentaires en speelfilms over diverse pelgrimstochten te zien zijn. De films zullen worden ingeleid door diverse sprekers. In maart volgt meer informatie over de te vertonen films, o.a. via de Jacobsstaf, op de website van de Camino Academie (www.caminoacademie.nl) en via Ulteira.

Cursus voor hospitaleros

Nivonhuis Den Broam Buurse

Van 15 t/m 17 november 2019 organiseerde onze werkgroep Hospitaleren voor de tweede keer deze driedaagse cursus. De eerste dag werden zestien cursisten om 12.00u welkom geheten in de Jacobskerk in Enschede. Na de speciale rondleiding in deze kerk ging de groep te voet naar het Nivonhuis in Buurse, waar men in de namiddag aankwam.

Na inchecken en theedrinken startte een intensief, interessant én gezellig driedaags programma met uitstekende verzorging van de inwendige mens door ons speciale kookteam. Het programma was veelzijdig en gaf veel praktische informatie voor (aspirant) hospitaleros: trainingen door middel van attributenspel, een rollenspel 'uit het leven van de hospitalero', etc. Ook was er aandacht

voor spirituele zaken met een workshop en een stiltewandeling in de prachtige natuur rondom het huis, verzorgd door twee leden van de werkgroep Spiritualiteit. Natuurlijk was er ook tijd voor gewoon gezellig samenzijn en niet te vergeten 'het corvee', want we doen alles samen. Aan het einde van de cursus kregen alle deelnemers het officiële certificaat overhandigd en het 'hosvol'-insigne. Het was een mooi weekend.

Wil je ook hospitaleren en een cursus volgen? 13, 14, 15 november 2020 ben je welkom in Buurse.

Email: wg.hospitaleren@santiago.nl

Nieuws van de leesgroep

Paul Sanders' verhalen en dagboeken

Op 10 oktober ontving de Camino leesgroep Paul Sanders uit Brussel. Hij is de schrijver van de dagboeken *Naar Santiago*. Het bijzondere aan deze dagboeken is dat de pelgrimage plaatsvond in 1978 en dat deze reisverslagen in de loop van dit jaar aan de bibliotheek van ons Genootschap zijn geschonken. Wij hebben genoten van zijn verslag omdat het stamt uit een tijd dat er in Santiago een handjevol pelgrims aankwamen, zonder gidsen en pijlen en beslist ook zonder goede outdoorspullen.

Wil je ook kennismaken met Pauls verhaal, klik dan op onderstaande links naar de pdf's van zijn dagboek.

<https://www.santiago.nl/media/naar-santiago-deel-3-dagboek-deel-1>

<https://www.santiago.nl/media/naar-santiago-deel-3-dagboek-deel-2>

Samenwerking landelijk- regio

In de vorige Ultreia is stilgestaan bij de landelijke bijeenkomst in Alkmaar en ALV. Hier kwam een verschil van inzicht tussen de regiocommissie Arnhem-Nijmegen en landelijk bestuur over de organisatie van de Najaarsbijeenkomst 2020 stevig aan de orde. Toen meldden we dat het gesprek daarover nog gaande was. Het bestuur kan, terugkijkend op deze bijeenkomst, niet anders concluderen dan dat de gekozen aanpak rondom de discussie tijdens de ALV over de organisatie van de landelijke bijeenkomst in 2020, niet heeft geleid tot het gewenste succes en betreurt dat ten zeerste. Direct na de ALV vond een gesprek plaats met het voltallig landelijk bestuur en de regiocommissie Arnhem-Nijmegen. Ondanks pogingen van enkele bestuursleden om verbinding met elkaar te maken, bleek dit op dat moment niet mogelijk. Zowel het landelijk bestuur als de regiocommissie gingen met een zwaar gemoed en zeer onbevredigd gevoel van de gesprekstafel. Ontzettend jammer en niet passend in de pelgrimsgeest van de camino. Wellicht toevallig - en misschien ook niet - kwamen een bestuurslid en een regiocommissielid elkaar tegen bij de werkgroep Spiritualiteit in een mooie en kleine kamer van de Grote Sint Laurenskerk. Tijdens dit gesprek spraken beiden uit dat het zeer jammer was dat de ontstane situatie rondom de organisatie van een mooi evenement als de landelijke bijeenkomst was ontaard in een discussie die geen recht doet aan de verbinding met elkaar die we zoeken als vrijwilligers van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob. Deze mooie ontmoeting heeft een vervolg gekregen in een bijeenkomst tussen landelijk bestuur en de regiocommissie in Dieren. Tijdens dit overleg zijn de pijnpunten besproken in de aanloop naar de ALV. Begrip en erkenning vonden elkaar uiteindelijk, zodat we met hervonden inspiratie kunnen concluderen dat er groen licht is voor de organisatie van de landelijke bijeenkomst op 7 november 2020 te Ede. Om de communicatie in goede banen te leiden is Lidwien Meijer aanspreekpunt voor de regio Arnhem - Nijmegen. Het vertrouwen is hersteld en dit hernieuwd contact heeft al geleid tot een mooie Café St. Jacques in Oosterbeek en een constructief gesprek in het kader van de voorbereiding van de Najaarsbijeenkomst 2020.

Hospitaleros Roncesvalles

Najaarsbijeenkomst zaterdag 23 november 2019

In de herberg van Roncesvalles is het dit jaar behoorlijk druk geweest, zijn er door de hospitaleros bergen werk verzet en is er weer heel veel gebeurd.

Het overlijden van een pelgrim tijdens zijn verblijf in de

herberg was wel het meest trieste dieptepunt. Deze gebeurtenis heeft binnen de groep hospitaleros veel emoties losgemaakt. Maar intern heeft die groep dat trieste voorval op een mooie en verdienstelijke manier weten te verwerken.

Buiten dit dieptepunt waren er ook veel leuke en opvallende zaken waar je als hospitalero blij van wordt. Zo werd er iemand ten huwelijk gevraagd, zagen vrienden na jarenlang niets meer van elkaar te hebben vernomen elkaar toevallig terug in het klooster, waren er vele blij gezichten van de pelgrims, omdat zij - na een lange dag te hebben geploeterd - op een warme en vriendelijke manier werden verwelkomd door onze hospitaleros en zo zijn er nog vele

mooie en indrukwekkende voorvallen te benoemen.

Oké er waren ook wat blessures, zoals een gebroken enkel en een uit de kom geschoten heup, knie en sleutelbeen en er was iemand die van het bedtrapje was gevallen, maar voor de rest viel het eigenlijk wel mee.

Wat mij opviel is dat de aanwezige hospitaleros in alle oprechtheid liefdevol over hun werkzaamheden aldaar spraken. Natuurlijk is het fysiek zwaar en ook mentaal wordt er veel van de hospitaleros gevraagd, maar de intensieve en mooie contacten met de pelgrims maken kennelijk veel goed.

De WHR (Werkgroep Hospitaleren in Roncesvalles) is een actieve werkgroep die elk jaar weer flink puzzelt om de planning voor elkaar te krijgen, nieuwe kandidaat-hospitaleros werft en hen voorbereidt op hun taken in Roncesvalles. Verder zorgt deze werkgroep ervoor dat de hospitaleros in Roncesvalles veilig en goed hun werk kunnen doen om het de pelgrim zo gerieflijk mogelijk te maken.

Trouwens de inplanning van de hospitaleros voor het volgende jaar is praktisch rond.

Mooi was de passie van de hospitaleros te ervaren, de energie en de wil er in het volgend jaar weer het beste van te maken. Wat een topclub eigenlijk.

Hospitalero Peter Stoks

Driedaagse Jacobsronde

Van 17 t/m 19 april; inschrijven en betalen vóór vrijdag 20 maart

Voor deze tocht voor toekomstige en oud-Santiago pelgrims op de fiets is ook iedereen welkom die lange afstanden wil fietsen over meerdere dagen. Als 'starter' krijg je zo de kans je materiaal te testen en ervaring op te doen met het rijden van langere afstanden met bepakking. Ervaren pelgrims kunnen hun kennis delen met de vertrekkende pelgrim.

Meer informatie en aanmelden bij Frans Hofstra franshofstra@hotmail.com, tel. 06-44359902.

Je opgave én je betaling moeten vóór 20 maart 2020 binnen zijn. (Zie ook het artikel in Ultreia 96.)

De fietswerkgroep F3D Santiago aan het wad.

Boek: Duizend graden in de schaduw

Gijs van Middelkoop bereidde zich op de tocht van Perth naar Sydney beter voor dan ooit, maar toch: 'Ik denk dat het verschrikkelijk gaat worden in Australië'. Hij maakte deze fietsreis, die ook dwars door de beruchte Nullarborwoestijn voerde, zoals altijd samen met zijn vriendin Aimée van Lijf. Dat leverde genoeg stof op voor (weer) een boek.

Verschrikkelijk was het inderdaad, maar zoals hij er over schrijft - met onderkoelde humor en zelfspot - werkt het toch ook een beetje op de lachspieren. Hij krijgt het aan de stok met agressieve horzels, gitzwarte papegaaien, dodelijke spinnen, kangoeroes, giftige slangen, een hagedis die op zijn achterpoten kan staan, dinosaurismieren en agressieve kamelen.

En hij ontmoet en spreekt veel mensen. De dialogen en rake beschrijvingen van deze ontmoetingen geven de lezer meer inzicht in het land Australië en zijn inwoners dan de doorsnee reisgids.

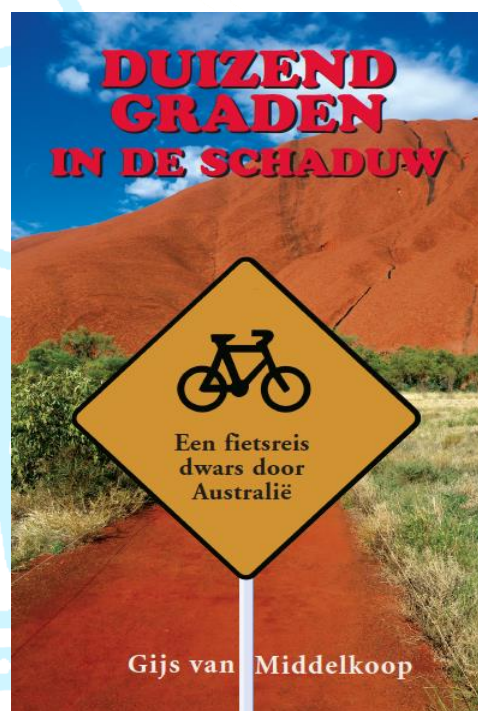

Gijs van Middelkoop is een zeer ervaren reiziger en schrijver. Met de fiets en Aimée doorkruiste hij eerder de VS, Canada en Japan.

Eerder publiceerde hij *Amerikanen fietsen niet*, *Beren op de weg* en *Japanners komen nooit te laat*.

Duizend graden in de schaduw | 256 blz. | Paperback

Uitgeverij Elmar | € 19,99 | ISBN 978 90389 27091 | nov 2019

Lezingencyclus Geschiedenis en Cultuur 2020

De verscheidenheid en rijkdom van het pelgrimeren in andere culturen en tradities.

Woensdag 29 januari - Was de Boeddha de uitvinder van de pelgrimstocht?

Maarten Olthof, bioloog, reconstrueerde en liep de vergeten pelgrimroute waartoe Boeddha in de vijfde eeuw voor Christus zijn volgelingen opriep en ontdekte dat ons leven in essentie niet verschilt van dat van Siddhartha, de Boeddha-in-wording. En hij ziet opmerkelijke overeenkomsten tussen het boeddhisme en hedendaagse ecologische inzichten.

Woensdag 12 februari - Mijn pelgrims

Schrijver Kader Abdolah vertelt hoe pelgrims en pelgrimstochten hem en zijn werk vormden. Zijn deelname aan deze reeks deed hem opeens anders kijken naar zijn boeken. In zijn eigen woorden: 'Ik zal langskomen om over dit onderwerp en over andere wonderlijke vertoningen uit de wereld van de islamitische pelgrimstradities te vertellen.'

Woensdag 26 februari - De dans van de pelgrims

Ineke Albers promoveerde op de rol van het lopen in religieuze rituelen vanuit theologisch en neuropsychologisch perspectief. Ze reisde naar Japan en liep onverhoeds de gesloten wereld in van het oude Japan, waar de vele pelgrimroutes een patroon vormen dat lijkt op de choreografie van een ingewikkelde dans.

Woensdag 11 maart - Op bezoek bij de voorouders: pelgrimage naar Mitla, Mexico

Universitair docent William Arfman deed veel veldwerk in dit stadje, dat liever toeristen dan pelgrims ziet komen. De pelgrimage is daardoor bijna onzichtbaar geworden. Toch leven pre-koloniale pelgrimstradities voort. En blijkt de bestemming soms tóch belangrijker dan de weg erheen.

Woensdag 25 maart - 'Saint Jacques... La Mecque'

(korte versie van de Franse film, met Engelse ondertiteling)

André Droogers, emeritus hoogleraar culturele (religieuze en symbolische) antropologie, reageert op de film, die laat zien dat wie pelgrimeert tijdelijk buiten de normale kaders leeft. In zekere zin keert pelgrimage de 'gewone' wereld om. Deze film illustreert dit in een inter-levensbeschouwelijke setting.

Voor meer info en aanmelden: www.santiago.nl/GenC-Home

Altaar voor Día de los Muertos, Mexico

Pelgrimsweg van Vézelay

– editie 2020 totaal vernieuwd

De afgelopen maanden is hard gewerkt aan een update van de Vézelayroute met als resultaat:

1. **routeinformatie** in de vorm van:

- een gedrukte gids (routebeschrijving, kaartjes, hoogteprofielen);
- een PDF-document (idem).

2. **informatie over voorzieningen** (onderdak, winkels, restaurants, etc.) in de vorm van:

- een PDF-document;
- GPX-/KML-bestanden.

De belangrijkste veranderingen betreffen:

1. Gids: editie 2020

Deze editie vervangt de laatste versie van de (twee) papieren gids(en) van 2017. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- de beide hoofdvarianten (via Nevers, respectievelijk Bourges) zijn samengevoegd in één gids;
- de routebeschrijvingen zijn actueel en de redactie ervan is flink verbeterd;
- de kaartjes zijn vervangen door actuele, meer gedetailleerde versies.

De nieuwe uitgave is niet zwaarder, wél goedkoper (€ 12,50, resp. € 15,- voor niet-leden). De gids is vanaf januari te koop via [de webwinkel](#), in het Huis van Sint Jacob in Utrecht en (daarna) bij de reisboekhandel.

U kunt de gids ook downloaden als PDF-document, via de webpagina van

onze werkgroep op [santiago.nl](#) (zie onder). Dit document kunt u afdrukken of digitaal meenemen in smartphone of tablet.

Let op: editie 2020 is zo ingrijpend gewijzigd dat het onmogelijk is om nieuwe updates uit te brengen voor de versies 2017 en eerder. De oude updates blijven beschikbaar.

2. Voorzieningen: editie 2020

Hierbij doen zich vaak en veel veranderingen voor. Daarom is besloten deze niet meer op te nemen in de gids. Deze informatie is alleen digitaal beschikbaar, als:

PDF-document te downloaden via de webpagina van onze werkgroep (zie onder).

KML-/GPX-bestand te downloaden via [de algemene download-pagina](#) op [santiago.nl](#)

Nieuw: de KML-/GPX-bestanden van 'onze' route bevatten niet alleen overnachtingsadressen, maar ook overige voorzieningen (winkels, restaurants, stations, etc.). Dit alles in een nieuwe vormgeving.

Lees ook [onze pagina op santiago.nl](#)

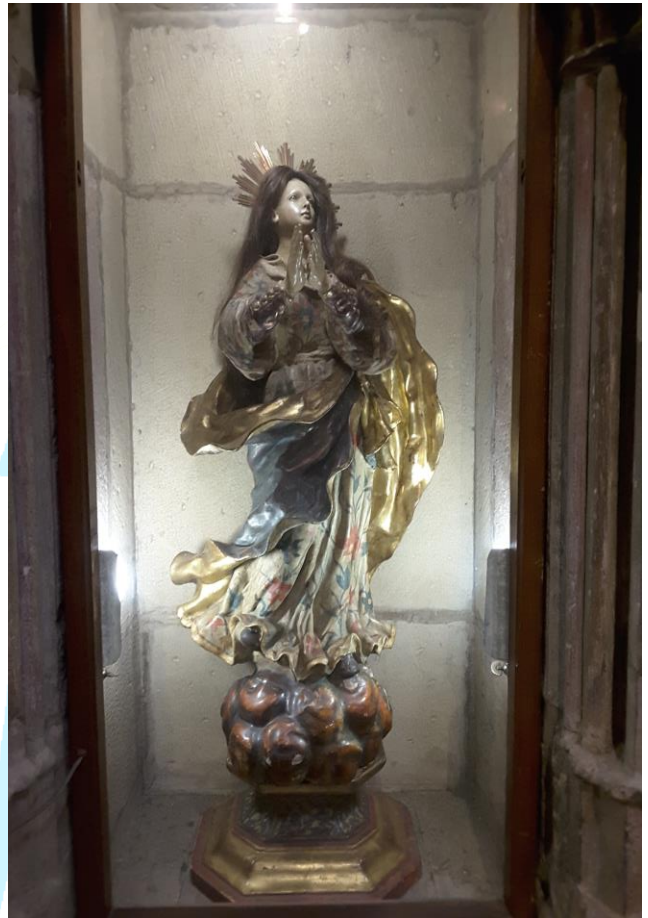
De werkgroep Wobien Doyer, Klaas Mors, Han Lasance en Arno Cuppen

Gedicht

Een - voor hem heel bijzondere - ervaring tijdens een pelgrimstocht in 2008 vormde de inspiratiebron voor dit gedicht van de hand van Gert Vantantanna 1931.

Een Engel op mijn weg

Ik ging om informatie
op zoek naar onderdak
mijn zoeken was vergeefs
alles gesloten want laat op de dag
Men had mij toch verwezen
naar dit heel oud gebouw
Waar mag ik even rusten
Geen mens die helpen wou
Vermoeid en peinzend zoekend
liep ik wat verderop
en ging als heel vanzelf
de brede trappen op
van het naastliggend bouwsel
een duistere kapel
met slechts een enkele kaars als licht
bij de vertrouwde beeltenis
van Moeder Gods Maria
met glimlach op Haar Gezicht
In een heel donker hoekje zat daar
een kind, een vriendelijk meisje
dat mij doordringend aankeek
en vragend tot mij sprak
Waarom is zij toch steeds alleen
Geen man, geen Jozef aan haar zij
en nergens ook een beeld van God
Die heeft ons toch geschapen
Die was en is toch het begin
en helpt ons toch altijd
Met deze woorden bracht zij mij
weer in de werkelijkheid
van alles wat ook mij bewoog
Tezamen hebben wij
naar Christus leerde lang geleden
in woorden die wij daar toen vonden
het eeuwenoud gebed gezegd
dat Vaderons gebeden....

Camino portugués, Barcelinhos

Colofon

Ultreia is een uitgave van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob. Voor meer informatie en nieuws zie de website www.santiago.nl en de [facebookpagina](#), waar je ook tips en ervaringen kunt uitwisselen met andere pelgrims.

Redactie: Francine van den Bergh
Redactieadviseurs: Julie Merks en Monique Walrave
Verzending: Han Lasance

Deadline/publicatiedatum: De Ultreia verschijnt rond de 20^e van iedere maand. Wij zien uw kopij graag voor de 15^e tegemoet op ultreia@santiago.nl.

Aanwijzingen voor de auteur: Kopij mag maximaal 300 woorden bedragen in platte tekst (tekst zonder opmaak), bij voorkeur met een relevante foto/afbeelding (met bronvermelding) erbij. Wij gaan er van uit dat wij deze foto dan vrij mogen gebruiken.

Foto's: Voor deze Ultreia is ook gebruik gemaakt van foto's van <https://pixabay.com/>

Vertrouwenspersoon: Het Genootschap heeft een vertrouwenspersoon die u kunt benaderen voor problemen, conflicten of een vertrouwelijk gesprek. Voor nadere informatie: <https://www.santiago.nl/vertrouwenspersoon/vertrouwenspersonen>

